Mobil Sosyal Ağlar Üzerine Küresel Ölçekte Yapılan Yayınların Değerlendirilmesi: Bilimetrik Bir Araştırma

Mehmet Cem Bölen[1], Muhammet Damar[2], Güzin Özdağoğlu[2], Aşkın Özdağoğlu[2]

1 Atatürk University, **2** Dokuz Eylül University, * Corresponding author, mehmetcem.bolen@atauni.edu.tr

Özet

Mobil sosyal ağlar (MSN) günümüzde giderek daha popüler hale gelmekte, farklı kullanıcı ve platformların etkileşimleri, bilgi dağılımını ve ağ gelişimini anormal bir hıza ulaştırmakla kalmayıp farklı davranış biçimlerini de ortaya çıkarmaktadır. Ortaya çıkan bu paradigma, araştırmacılar için yeni araştırma alanları sunmaktadır. Bu araştırmaların literatürdeki yansımalarını incelemeyi amaçlayan bu çalışma, bilimetrik analizler yoluyla MSN alanındaki yayınların güncel gelişimini ve eğilimlerini değerlendirmekte ve akademik karakteristiklerini ortaya çıkarmaktadır. Çalışmada, 2000-2018 yılları arasında, Web of Science veritabanında, mobil sosyal ağlar ile ilgili yayınlanmış 314 araştırma makalesi incelenmiştir. Analiz kapsamında, ülkelerin, dergilerin, yazarların ve araştırma kurumlarının üretkenliğini ve araştırma performansını değerlendirmek için çeşitli yayın özellikleri kullanılmıştır. Elde edilen bulgular ışığında, bu çalışmanın araştırmacılar ve uygulayıcılar için yararlı bilgiler sunduğu ve gelecekteki çalışmalara da yön verebileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Mobil Sosyal Ağlar, Sosyal Ağlar, Bilimetri.

Title

Evaluation of Publications Concerning Mobile Social Networks on a Global Scale: A Scientometric Research

Abstract

Mobile social networks (MSN) have been becoming increasingly popular today, bringing not only the interaction of different users and platforms to an abnormal pace of information distribution and network development, but also different behavior patterns. This emerging paradigm presents new research fields for researchers. This study aims to evaluate the current development and trends of researches on MSN through scientometric analysis. For this purpose, this study examined 314 research articles on mobile social networks that are covered by Web of Science database during 2000-2018. Within the scope of analysis, several publication characteristics were used to evaluate the productivity, impact, and research performance of countries, journals, authors, and research institutions. In the light of findings, it is thought that this study provides useful information for researchers and practitioners and can also guide future studies.

Keywords: Mobil Social Networks, Social Networks, Scientometrics.

Citation: Bölen, M. C., Damar, M., Özdağoğlu, G., Özdağoğlu, A. (2018, October) *Mobil Sosyal Ağlar Üzerine Küresel Ölçekte Yapılan Yayınların Değerlendirilmesi: Bilimetrik Bir Araştırma*. Paper presented at the Fifth International Management Information Systems Conference.

Editor: H. Kemal İlter, Ankara Yıldırım Beyazıt University, Turkey

Received: August 19, 2018, **Accepted:** October 18, 2018, **Published:** November 10, 2018

Copyright: © 2018 IMISC Bölen et al. This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License, which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original author and source are credited.

Mobil Sosyal Ağlar Üzerine Küresel Ölçekte Yayınların Değerlendirilmesi: Bilimetrik Bir Araştırma

Özet

Mobil sosyal ağlar (MSN) günümüzde giderek daha popüler hale gelmektedir. Ortaya çıkan bu paradigma, araştırmacılar için yeni araştırma alanları sunmaktadır. Bu çalışma, bilimetrik analiz yoluyla MSN alanındaki araştırmaların güncel gelişimini ve eğilimlerini değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Bu amaçla, çalışmada 2000-2018 yılları arasında Web of Science veritabanında yer alan mobil sosyal ağlar ile ilgili 314 araştırma makalesi incelenmiştir. Analiz kapsamında, ülkelerin, dergilerin, yazarların ve araştırma kurumlarının üretkenliğini ve araştırma performansını değerlendirmek için çeşitli yayın özellikleri kullanılmıştır. Elde edilen bulgular ışığında bu çalışmanın gelecekteki çalışmaların planlanması için önemli bilgiler sağladığına, araştırmacılar ve uygulayıcılar için çok yararlı olabileceğine inanılmaktadır.

Keywords

Mobil Sosyal Ağlar, Sosyal Ağlar, Bilimetri.

Evaluation of Global Scale Publications on Mobile Social Networks: A Scientometric Research

Abstract

Mobile social networks (MSN) are becoming increasingly popular today. This emerging paradigm presents new research fields for researchers. This study aims to evaluate the current development and trends of researches on MSN through scientometric analysis. For this purpose, this study examined 314 research articles on mobile social networks, as covered in Web of Science database during 2000-2018. Within the scope of analysis, several publication characteristics were used to evaluate the productivity, impact, and research performance of countries, journals, authors, and research institutions. Based on the analysis results, it is believed that this study provides important knowledge for the planning of future studies and can be very useful for researchers and practitioners.

Keywords

Mobil Social Networks, Social Networks, Scientometrics.

1. GİRİŞ

İçinde bulunduğumuz teknoloji çağında birçok internet kullanıcısı için sosyal ağlar günlük hayatın vazgeçilmez bir parçası haline gelmiştir. Öyle ki her biri kullanım amacı ve içerik bakımından birbirinden farklı deneyimler sunan sosyal ağlar, hemen her yaş grubundan kullanıcının uzun süreler geçirdikleri yerler haline gelmiştir (Ellison, Steinfield ve Lampe, 2007; Powell, 2009). Araştırma şirketi eMarketer tarafından yayınlanan rapora göre 2017 yılında toplam dünya nüfusunun 1/3'ünün en az bir sosyal ağ'da aktif üyeliği bulunmaktadır (eMarketer, 2018). Dijital pazarlama ajansı We Are Social'ın Hootsuite işbirliği ile hazırladığı rapora göre ise 2018 yılı itibariyle Facebook 2 milyar, Whatsapp 1.3 milyar, WeChat 980 milyon ve Instagram 800 milyon aylık kullanıcı sayısına sahiptir (Kemp, 2018). Bu rakamlardan anlaşılacağı üzere sosyal ağlar, belki de tarih boyunca hiçbir ürünün uluslararası ölçekte kazanamadığı popülarite ve kullanım oranına sahiptir.

Kısa zamanda birçok insanın benimseyip kullanmaya başladığı platformlar haline gelen mobil sosyal ağlar (Lin ve Lu, 2015), son yıllarda farklı disiplinlerden çok sayıda araştırmacının dikkatini çekmiştir. Bu durum mobil sosyal ağları farklı perspektiflerden inceleyen birçok akademik çalışmanın ortaya çıkmasına ve konuyla ilgili literatürün hızlı bir şekilde büyümesine yol açmaktadır. Ancak mobil sosyal ağlar ile ilgili gün geçtikçe artan akademik yayına karşın henüz literatüre ilişkin bilimetrik verileri sunan bir çalışma gerçekleştirilmemiştir. Çalışma kapsamında yürütülen bilimetrik analizlerin kaynağını Web of Science veri tabanında bulunan, 2000-2018 yılları arasında üretilmiş araştırma makaleleri oluşturmaktadır.

2. MOBİL SOSYAL AĞ TÜRLERİ

Mobil sosyal ağ kavramı, kullanıcıların herhangi bir mobil cihaz kullanarak birbirleriyle bağlantı kurup çeşitli aktivitelerde (sohbet etmek, resim paylaşmak vb.) bulundukları sanal sosyal ortamları ifade etmektedir (Turban, King, Whiteside ve Outland, 2017:54). 21. yüzyılın en dikkat çeken fenomenleri arasında yer alan mobil uygulamalar ve sosyal ağların, kısa süre içerisinde birbiriyle etkileşiminin çok daha artacağı bir ölçüde kaçınılmazdır (Bellavista vd., 2013:438). Günümüzde dünya nüfusunun yarısından fazlası en az bir adet akıllı telefon kullanmakta ve iki buçuk milyardan fazla kişi mobil cihazları üzerinden herhangi bir sosyal ağı ziyaret etmektedir. Ziyaret edilen bu platformlarda harcanan zaman ise internette harcanan zamanın önemli bir kısmını oluşturmaktadır (comScore, 2017). Mobil teknolojilerin sosyal ilişkilerde bu kadar yoğun kullanılması da sosyal hayata yönelik "mobil" tabanlı birçok girişimin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Özellikle App store, Google Play gibi popüler uygulama marketlerinde mobil cihazlarda kullanılmak üzere sunulan birçok uygulama, kısa sürede geniş kitlelere ulaşmış ve geliştiricilerine yüksek maddi kazançlar sağlamıştır. Bu çalışmada günümüzde mobil platformlara yönelik sosyal ağ türündeki uygulamalar dört kategori altında sınıflandırılmıştır. Bunlar:

- Geleneksel sosyal ağ siteleri kapsamındaki mobil sosyal ağlar
- Konum bazlı mobil sosyal ağlar
- Fiziksel yakınlık bazlı mobil sosyal ağlar
- Anlık mesajlaşma amaçlı mobil sosyal ağlar

şeklindedir.

3. METOT

Çalışma kapsamında 11.04.2018 tarihinde "mobil* social network*" anahtar kelimeleri Web of Science veri tabanı üzerinde gerçekleştirilen konu taraması sonucu 2000-2018 yılları arasında gerçekleştirilen toplam 420 araştırma makalesine ulaşılmıştır. Konuyla ilişkili olmayan çalışmaları çıkarmak ve örneklemi daha tutarlı hale getirmek amacıyla bulunan tüm çalışmalar iki alan uzmanı tarafından incelenmiştir. Uzmanların makalelerin konuyla ilgili olup olmadıklarına karar vermesi için çalışmanın başlığı, özeti ve kullanılan anahtar kelimelerin görüntülendiği web tabanlı bir sayfa tasarlanmıştır. Uzmanlar, sağlanan bu bilgilere göre bir karara varamaz ise arama motorları aracılığı ile çalışmanın kendisini okuyarak net bir karara ulaşmıştır. Uzmanlar görüşlerinden yola çıkılarak yapılan filtre işlemi sonrasında SCI-EXPANDED, SSCI, A&HCI, CPCI-S, CPCI-SSH, ESCI indekslerinde yer alan toplam 314 makale araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır. Bu makaleler "makalenin yayınlandığı dergi ismi", "makalenin yazarları", "makalenin yazar sayısı", "yazarların çalıştığı kurumlar", "makalenin konusu", "araştırmayı destekleyen kurumlar" ve "anahtar kelimeler" gibi parametreler kapsamında incelenmiştir.

4. BULGULAR VE TARTIŞMA

Analiz sonucu yıllara göre oluşan makale sayılarındaki dağılım Tablo 1'de görülmektedir. Buna göre yayın konusunda 2016 ve 2017 yılları tüm zamanların en üretken yılları olmakla birlikte genel olarak alana olan ilginin artmasına yönelik beklentileri karşılayan bir yayın artışı gözlemlenmektedir. . Tablo 1 incelendiğinde 2010 ve sonrasında mobil sosyal ağlar üzerine gerçekleştirilen yayınların parabolik bir şekilde arttığı görülmektedir.

Tablo 1. Yıllara Göre Alanla İlgili Yayınlanan Makale Dağılımı

Yıllar	Makale Sayısı	İlgili Yılda Alınan Atıf Sayısı	%
2018	12	561	3.822
2017	65	1035	20.70
2016	66	713	21.01
2015	61	538	19.42
2014	44	284	14.01
2013	29	136	9.23
2012	17	61	5.41
2011	9	29	2.86
2010	7	10	2.22
2009	2	3	0.63
2008	1	0	0.31
2007	1	0	0.31

Literatüre 5 ve üzerinde eser ile katkı sağlayan yazarlar, üretmiş oldukları makale sayısı ile birlikte Tablo 2'de sunulmuştur. Çalışmanın veri setini oluşturan 314 araştırma makalesi ise, toplam 863 farklı araştırmacı tarafından üretilmiştir.

Tablo 2. Literatüre 5 ve Üzeri Sayıda Makale ile Katkıda Bulunmuş Yazarlar

Sıra	Yazarlar	Makale Sayısı	% 314
1	SU, Z.	10	3.18
2	XU, QC.	10	3.18
3	WU, J.	8	2.54
4	LIN, XD.	7	2.22
5	YANG, K.	7	2.22
6	ZHOU, T.	7	2.22
7	HUMPHREYS, L.	6	1.91
8	LIANG, XH.	5	1.59
9	LIU, Y.	5	1.59
10	LU, RX.	5	1.59
11	MA, JH.	5	1.59
12	SHEN, XM.	5	1.59
13	WANG, GJ.	5	1.59
14	WANG, YF.	5	1.59
15	XIA, F.	5	1.59

Çalışmanın veri setine yönelik yapılan kümeleme çalışması sonucunda mobil sosyal ağlar ile ilgili çalışmalar toplamda 39 farklı araştırma alanı ile ilişkilendirilmiş ve en yoğun ilişkili olan ilk on alan Tablo 3'de gösterilmiştir. Tabloda bilgisayar bilimi, telekomünikasyon, fizik ve bilgi bilimi gibi araştırma alanlarının üst sıralarda yer alması, çalışmaların teknik içerikli ve teknolojik altyapıya yönelik gerçekleştirildiğinin bir göstergesi olarak ifade edilebilir. Bununla birlikte bazı çalışmaların iletişim ve psikoloji gibi disiplinlerde gerçekleştirilmesi, mobil sosyal ağların çok disiplinli bir araştırma konusu olduğunun bir göstergesidir.

Tablo 3. Alandaki Çalışmaların En Yoğun İlişkilendirildiği İlk 10 Alan

Sıra	Araştırma Alanları	Alandaki Makale Sayısı	% 314
1	Bilgisayar Bilimi	197	62.73
2	Telekomünikasyon	146	46.49
3	Mühendislik	101	32.16
4	Bilgi Bilimi - Kütüphane Bilimi	26	8.28
5	İletişim	19	6.05
6	Fizik	10	3.18
7	İşletme ekonomisi	9	2.86
8	Psikoloji	8	2.54
9	Yöneylem Araştırması Yönetim Bilimi	7	2.22
10	Taşımacılık	6	1.91

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada 2000-2018 yıllarında yayınlanan ve Web of Science veri tabanından elde edilen mobil sosyal ağlar ile ilgili 314 araştırma makalesi bilimetrik yöntemler kullanılarak analiz edilmiştir. Türkiye'de konu ile ilgili şuana kadar hiçbir araştırmacının Web of Science veritabanında indeksli dergilerde basılmış bir araştırma makalesi bulunmamaktadır. Alanla ilgili yapılan çalışmalar farklı disiplinlerden (Bilgisayar bilimleri, psikoloji, iletişim vb.) bakış açılarını içermekte olup, çok sayıda çalışmanın ortak yazarlı olarak yürütüldüğü gözlemlenmiştir. Bu özelliğinden ötürü mobil sosyal ağların multidisipliner bir alan olduğu ve araştırma kültüründe işbirlikli bir yapının öne çıktığı söylenebilir.

Kaynakça

Bellavista, P., Montanari, R., & Das, S. K. (2013). Mobile social networking middleware: A survey. *Pervasive and Mobile Computing*, 9(4), 437-453.

comScore(2017). *The 2017 U.S. Mobile App Report* Retrieved from https://www.comscore.com/Insights/Presentations-and-Whitepapers/2017/The-2017-US-Mobile-App-Report

comScore(2018). *Global Digital Future in Focus 2018* Retrieved from https://www.comscore.com/Insights/Presentations-and-Whitepapers/2018/Global-Digital-Future-in-Focus-2018

Ellison, N.B., Steinfield, C., & Lampe, C. (2007). The benefits of Facebook "friends": Social capital and college students' use of online social network sites. *Journal of Computer-Mediated Communication,* 12(4).

eMarketer (2018). *Worldwide Social Network Users Update: eMarketer's Estimates and Forecast for 2016–2021, with a Focus on Instagram*. Retrieved from https://www.emarketer.com/Report/Worldwide-Social-Network-Users-Update-eMarketers-Estimates-Forecast-20162021-with-Focus-on-Instagram/2002170

Lin, K.Y., & Lu, H.P. (2015). Predicting mobile social network acceptance based on mobile value and social influence. *Internet Research,* 25(1), 107-130.

Powell, J. (2009). *33 Million People in the Room: How to Create, Influence, and Run a Successful Business with Social Networking*: FT Press.

Turban, E., Whiteside, J., King, D., & Outland, J. (2017). *Introduction to Electronic Commerce and Social Commerce*: Springer International Publishing.

Zhang, R., Zhang, J.X., Zhang, Y.C., Sun, J.Y., & Yan, G.H. (2013). Privacy-Preserving Profile Matching for Proximity-Based Mobile Social Networking. *Ieee Journal on Selected Areas in Communications,* 31(9), 656-668.